

COVID-19: Վտանգի Նվազեցում Լինել Ապահով և Կանխել Տարածումը

COVID-19 վիրուսը շարունակում է տարածվել հատկապես նրանց մոտ, ովքեր ամբողջովին պատվաստված չեն¹: Առավել վարակիչ Դելտա ենթատեսակն այժմ լայն տարածում ունի Լոս Անջելեսի Շրջանում:

Հետևյալ տեղեկությունները նախատեսված են՝ օգնելու մարդկանց հասկանալ, թե ովքեր են գտնվում վարակվելու և հիվանդանալու առավել մեծ վտանգի ներքո, որ իրավիճակներն են ավելի վտանգավոր և ինչ քայլեր նրանք կարող են ձեռնարկել՝ ապահով լինելու և COVID-19-ի տարածումը դանդաղեցնելու համար:

Իմանալու համար այն կանոնների մասին, որոնք պետք է հետևել հանրային վայրերում, ներառյալ, երբ դուք պետք է դիմակ կրեք կամ ներկայացնեք պատվաստման կամ բացասական թեստի ապացույց, այցելեք [COVID-19-ի Կանխարգելումը Հանրային Վայրերում](#) կայքէջը:

ՈՎԵՐ ԵՆ ԱՌԱՎԵԼ ՄԵՃ ՎՏԱՆԳԻ ՏԱԿ

Չպատվաստված անձինք գտնվում են COVID-19-ով վարակման ամենամեծ վտանգի ներքո: Սա ներառում է մարդկանց, ովքեր չեն ավարտել COVID-19-ի դեմ Pfizer կամ Moderna պատվաստանյութերով իրենց պատվաստումը (այսինքն՝ ստացել են միայն առաջին դեղաչափը) և ովքեր շատ փոքր են պատվաստման համար: Չպատվաստված մեծահասակները, որոնք տարիքով ավելի մեծ են կամ ունեն [որոշակի բժշկական խնդիրներ](#), COVID-19-ով ծանր հիվանդանալու առավելագույն ռիսկի տակ են:

Խիստ թուլացած իմունային համակարգ ունեցող մարդիկ², ովքեր ամբողջովին պատվաստված են, կարող են լավ չարձագանքել պատվաստմանը, հետևաբար, դեռևս կարող են գտնվել COVID-19-ով վարակման առավել բարձր վտանգի ներքո՝ անգամ պատվաստանյութի լրացուցիչ դեղաչափերը ստանալուց հետո:

Ամբողջովին պատվաստված անձինք գտնվում են COVID-19-ով վարակվելու ամենացածր վտանգի ներքո: Նրանք լավ պաշտպանված են COVID-19-ի հետևանքով ծանր հիվանդանալուց և մահանալուց: Ամբողջովին պատվաստված մարդկանց փոքր տոկոսն է վարակվում COVID-19 վիրուսի Դելտա ենթատեսակով: Այս «բեկող վարակները» սպասելի են նույնիսկ բարձր արդյունավետություն ունեցող պատվաստանյութերի դեպքում: Կարևոր է նշել, որ բեկող վարակների առաջացրած ախտանիշները սովորաբար մեղմ են լինում, եթե այդպիսիք լինում են: Հնարավոր է, որ ամբողջովին պատվաստված մարդիկ վիրուսը փոխանցեն այլ մարդկանց:

¹ Դուք համարվում եք ամբողջովին պատվաստված COVID-19-ի դեմ, եթե երկու (2) շաբաթ է անցել Pfizer կամ Moderna պատվաստանյութերի երկրորդ դեղաչափը ստանալուց կամ COVID-19-ի դեմ Johnson & Johnson պատվաստանյութի մեկ դեղաչափով պատվաստվելուց հետո կամ ավարտելուց հետո COVID-19-ի դեմ այն պատվաստանյութի շարքը, որն Առողջապահության Համաշխարհային Կազմակերպության կողմից ընդգրկվել է արտակարգ իրավիճակներում օգտագործման ցանկում: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար տե՛ս [ամբողջովին պատվաստված](#) կայքէջը:

² Առողջական խնդիրներ ունեցող անձինք կամ այն անձինք, որոնք ընդունում են իրենց իմունային համակարգը թուլացնող դեղորայք, հնարավոր է՝ չստանան ամբողջական պաշտպանություն պատվաստանյութից: Սա ներառում է այն անձանց, որոնք ստանում են քիմիաթերապիա ուռուցքների կամ արյան քաղցկեղի դեմ, որոնց օրգանների փոխպատվաստում են արել և ընդունում են իմունային համակարգը ճնշող դեղորայք կամ նախորդ 2 տարիների ընթացքում ստացել են ցողունային բջիջների փոխպատվաստում կամ ընդունում են իմունային համակարգը ճնշող դեղորայք, ունեն միջին մակարդակի կամ խիստ առաջնային իմունային անբավարարություն (ինչպիսիք են ԴիՋորջի կամ Վիսկոտ-Օլրիդի համախտանիշները), ունեն զարգացած կամ չբուժված ՄԻԱՎ վարակ, կամ ակտիվ բուժում են ստանում բարձր չափաբաժնով կորտիկոստերոիդներով կամ այլ դեղամիջոցներով, որոնք կարող են ճնշել իմունային համակարգի արձագանքը: Խոսք է ծեր բժշկի հետ, եթե ունեք այս կամ նմանատիպ այլ առողջական խնդիր: Լրացուցիչ տեղեկությունների, ներառյալ պատվաստանյութերի առաջարկվող լրացուցիչ դեղաչափերի համար այցելեք CDC-ի կայքէջ՝ [COVID-19-ի Դեմ Պատվաստանյութերը Միջին Մակարդակի Կամ Խիստ Իմունային Անբավարարություն Ունեցող Անձանց Համար](#):

Ո՞Ր ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐՆ ԵՆ ԱՎԵԼԻ ՎՏԱՆՁԱՎՈՐ

Կարևոր է հասկանալ, թե ինչպես է տարածվում COVID-19 վիրուսը: Այն կօզնի ձեզ գնահատել ձեզ սպառնացող վտանգը և ձեռնարկել քայլեր՝ տարբեր իրավիճակներում ձեզ պաշտպանելու համար:

Վիրուսը փոխանցվում է մեկ մարդուց մյուսին հիմնականում շնչառական կաթիլների միջոցով, որոնք դեպի օդ են արտանետվում COVID-19-ով վարակված անձի կողմից: Օրինակ՝ երբ նրանք խոսում, երգում, հագում, բղավում, փռչում կամ ծանր շնչում են: Այդ կաթիլներն այնուհետև շնչում են այլ մարդիկ, կամ դրանք ընկնում են նրանց աչքերի, քթի կամ բերանի մեջ: Անձի վարակվելու վտանգը այնքան ավելի է մեծանում, որքան նա մոտենում է COVID-19-ով վարակված անձին: Օդի վատ հոսքով փակ տարածքները կարող են նույնպես մեծացնել վարակվելու վտանգը: Դա պայմանավորված է նրանով, որ վիրուս ունեցող կաթիլները կարող են խտանալ և տարածվել օդում 6 ոտնաչափի սահմաններից այն կողմ: Դրանք նույնիսկ կարող են օդում մնալ վարակված անձի սենյակից դուրս գալուց հետո:

Ահա, թե ինչու են կարևոր դիմակները: Դրանք նվազեցնում են մարդկանց կողմից դեպի օդ արտանետվող ԵՎ ներշնչվող շնչառական կաթիլների քանակը:

Հնարավոր է նաև, սակայն հազվադեպ է պատահում, որ վիրուսը տարածվի կաթիլներով պատված մակերեսին դիպչելուց հետո ձեր աչքերին, քթին կամ բերանին դիպչելիս:

Կան որոշակի վայրեր, որտեղ COVID-19-ը ավելի հեշտորեն է տարածվում

- Օդի վատ հոսքով **փակ տարածքներ**
- Մոտակայքում մեծաթիվ մարդկանցով **մարդաշատ վայրեր**
- **Սերտ շփում նախատեսող վայրեր**, հատկապես որտեղ մարդիկ խոսում են (կամ ծանր շնչում են)՝ գտնվելով իրար մոտ

ԻՆՉՊԵՍ ՆՎԱԶԵՑՆԵԼ COVID-19-Ի ՎՏԱՆՁ

- **Պատվաստվեք:** Պատվաստումը COVID-19-ից պաշտպանվելու լավագույն տարբերակն է ([ստորև](#)):
- **Կրեք լավ ծածկող և զտող դիմակ:** Ձեր դիմակը ձեր ունեցած ամենաուժեղ գործիքներից մեկն է, որով դուք կպաշտպանեք ինքներդ ձեզ և այլ չպատվաստված մարդկանց ([ստորև](#) [Դիմակները](#)):
- **Խուսափեք մարդաշատ վայրերից:** Մարդկանց մեջ գտնվելը, հատկապես փակ տարածքներում, ենթարկում է ձեզ ավելի մեծ վտանգի: Եթե դուք պետք է գտնվեք փակ տարածքում, փորձեք գնալ ոչ մարդաշատ ժամերին և մտածեք ավելի պաշտպանող դիմակ կրելու մասին: Սահմանափակեք այնտեղ անցկացվող ձեր ժամանակը:
- **Բարելավեք օդի հոսքը:** Գնացեք բացօթյա վայրեր: Հնարավորինս խուսափեք օդի վատ հոսքով փակ տարածքներից: Բացեք պատուհաններն ու դռները, օգտագործեք օդափոխիչներ և օդը մաքրող շարժական սարքեր, միացրեք ջեռուցման և օդափոխության համակարգերը, ինչպես նաև թարմացրեք գոլիչները (տե՛ս CDPH-ի [ուղեցույցը](#) և [տեղեկատվական թերթիկը](#)):
- **Ընտրեք բացօթյա տարածքներ** սոցիալական և մարզական գործողությունների համար:
- **Պահպանեք հեռավորություն:** Որպես ուղեցույց կիրառեք երկու ձեռքերի երկարությունը (մոտ 6 ոտնաչափ)՝ ձեր տան անդամ չհանդիսացող մարդկանցից սոցիալական հեռավորություն պահպանելու համար, երբ համոզված չեք, որ նրանք ամբողջովին պատվաստված են:
- **Շփվեք ընկերների և բարեկամների միևնույն խմբի հետ**, մի շփվեք չպատվաստված տարբեր մարդկանց հետ:

- **Եղեք ճկուն:** Պատրաստ եղեք փոփոխել ձեր ծրագրերը կամ հեռանալ, եթե հայտնվեք այնպիսի վայրում, որտեղ COVID-19-ը կարող է ավելի հեշտ տարածվել: Օրինակ՝ փակ աղմկոտ մարդաշատ ռեստորանում, որտեղ շատ մարդիկ դիմակ չեն կրում:
- **Հաճախ լվացեք ձեր ձեռքերը և/կամ օգտվեք ձեռքերի ախտահանիչ միջոցից,** հատկապես հանրային տարածքներում գտնվելուց հետո, որտեղ մակերեսներին դիպչում են շատ մարդիկ: Խուսափեք չլվացված ձեռքերով ուտելուց և ձեր դեմքին դիպչելուց:
- **Մնացեք տանը, եթե հիվանդ եք:** Եթե COVID-19-ի ախտանիշներ ունեք, խոսեք բժշկի հետ և թեստ հանձնեք: Դուք պետք է մնաք տանը և հեռու ուրիշներից, քանի դեռ չեք ստացել ձեր COVID-19-ի թեստի պատասխանը կամ մինչև ձեր մատակարարը ձեզ կասի, որ վարակված չեք COVID-19-ով: Իմանալու համար ախտանիշների մասին և այն մասին, թե ինչ անել, եթե հիվանդ եք, տե՛ս ph.lacounty.gov/covidcare:
- **Հետաձգեք ճամփորդությունը մինչև ամբողջովին պատվաստվելը:** Եթե դուք ճանապարհորդում եք և ամբողջովին պատվաստված չեք, հետևեք CDC-ի [երկրի ներսում](#) և [երկրից դուրս](#) ճամփորդության ուղեցույցին, ներառյալ տանը մնալու և վերադառնալուց հետո կարանտին պահպանելու հրահանգներին:

ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄ

Պատվաստումը ինքներդ ձեզ և ձեր սիրելիներին COVID-19-ից պաշտպանելու լավագույն տարբերակն է: Այն կդանդաղեցնի COVID-19-ի՝ ներառյալ վիրուսի տարատեսակների տարածումը: Այն կօգնի նաև նվազեցնել նոր և ավելի վտանգավոր տարատեսակների առաջացման հավանականությունը:

- Եթե դուք արդեն պատվաստվել եք, խրախուսեք ձեր ընտանիքի անդամներին, ընկերներին, գործընկերներին և հարևաններին պատվաստվել: Սա ներառում է առաջարկվող լրացուցիչ դեղաչափերի կամ խթանիչ դեղաչափերի ընդունում: Տե՛ս [COVID-19-ի Դեմ Պատվաստանյութերի Իրավասությունը. Հիմնական, Լրացուցիչ և Խթանիչ Դեղաչափեր](#):
- Եթե դուք դեռևս ամբողջովին չեք պատվաստվել, մտածեք այժմ պատվաստվելու մասին: Պատվաստանյութերը անվտանգ, արդյունավետ և անվճար են բոլորի համար՝ անկախ ներգաղթի կարգավիճակից: Խոսեք ձեր բժշկի հետ ցանկացած մտահոգության մասին:

Պատվաստումը լայնորեն հասանելի է Լոս Անջելեսում առանց ժամադրության: Այցելեք www.VaccinateLACounty.com՝ ձեզ մոտիկ պատվաստման վայր գտնելու համար: Չանգահարեք 1-833-540-0473 հեռախոսահամարով, եթե ձեզ անհրաժեշտ է օգնություն ժամադրության, դեպի պատվաստման վայր տեղափոխվելու համար, կամ, եթե չեք կարող ինքնուրույն դուրս գալ տնից: Հեռախոսագծերը գործում են առավոտյան 8-ից երեկոյան 8:30-ը՝ շաբաթը 7 օր: Տեղեկությունները հասանելի են նաև շատ լեզուներով 24/7՝ զանգահարելով 2-1-1:

ԴԻՄԱԿՆԵՐ

Ձեր դիմակը պետք է լավ ծածկի ձեր քիթը և բերանը և պատրաստված լինի առնվազն երկու շերտից, որպեսզի լավ գտի օդը: Եթե գտնվում եք այնպիսի վայրում, որտեղ շարունակական սերտ շփման մեջ եք այլ մարդկանց հետ, որոնք կարող են ամբողջովին պատվաստված չլինել, ապա դիտարկեք «[կրկնակի դիմակ կրելու](#)» (վիրաբուժական դիմակի վրայից կտորե դիմակ կրելը) կամ N95 շնչառական սարք օգտագործելու տարբերակը: Դրանք առաջարկում են պաշտպանության ավելի բարձր մակարդակ: Սա հատկապես կարևոր է, եթե դուք ամբողջովին պատվաստված չեք և գտնվում եք փակ տարածքում կամ բացօթյա մարդաշատ վայրում:

Դիմակներն այժմ պահանջվում են Լոս Անջելեսի Շրջանի բոլոր փակ հանրային վայրերում, միջոցառումների անցկացման վայրերում, հավաքույթներում, հանրային և մասնավոր բիզնեսներում և բացօթյա Մեգա Միջոցառումների ժամանակ (10000 մասնակիցներով

միջոցառումներ, ինչպես օրինակ՝ համերգներ, սպորտային խաղեր կամ շքերթներ): Կիրառվում են որոշ բացառություններ. տե՛ս [Առողջապահության Պատասխանատուի վերանայված Հրամանը](#) և ստորև նշված տեղեկությունները:

ԲՈՒՈՐԸ*, անկախ պատվաստման կարգավիճակից, պետք է կրեն դիմակ.
<ul style="list-style-type: none"> • Լոս Անջելեսի Շրջանի բոլոր փակ հանրային վայրերում, միջոցառումների անցկացման վայրերում, հավաքույթներում և հանրային և մասնավոր բիզնեսներում • Ինքնաթիռներում, գնացքներում, ավտոբուսներում, լաստանավերում, տաքսիներում, երթուղային տաքսիներում և հանրային տրանսպորտի բոլոր այլ միջոցներում • Փոխադրման կենտրոններում, ինչպիսիք են օդանավակայանները, ավտոբուսների և գնացքների կայարանները, գբոսանավերի կայանները, ծովային նավահանգիստները կամ այլ նավահանգիստներ, մետրոյի կայարանները կամ փոխադրումներ իրականացնող ցանկացած այլ տարածքներ • Առողջապահական ծառայություններ տրամադրող վայրերում (ներառյալ երկարաժամկետ խնամքի հաստատությունները) • Նահանգային և տեղային ուղղիչ հիմնարկներում և կալանավայրերում • Ապաստարաններում և հովացման կենտրոններում • Երեխաներին սպասարկող ցանկացած փակ հաստատությունում (օրինակ՝ K-12 դպրոցներ, երեխաների խնամքի կենտրոններ, ցերեկային ճամբարներ և այլն): • Բացօթյա Մեգա Միջոցառումների ժամանակ (10000 մասնակիցներով միջոցառումներ, ինչպես օրինակ՝ համերգներ, սպորտային խաղեր կամ շքերթներ) • Ցանկացած այլ բացօթյա վայրերում, որտեղ դա հանդիսանում է տվյալ բիզնեսի կամ վայրի քաղաքականությունը

խորհուրդ-Առաջարկներ
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Խստորեն խորհուրդ է տրվում</i>, որ փակ հանրային հավաքույթներին մասնակցելիս կրեք դիմակ, երբ գտնվում եք ձեր տան անդամ չհանդիսացող անձանց հետ, քանի դեռ հավաքույթի բոլոր մասնակիցները ամբողջովին պատվաստված չեն: • <i>Խստորեն խորհուրդ է տրվում</i> կրել դիմակ բացօթյա մարդաշատ միջոցառումներին մասնակցելիս (որոնք ավելի փոքր են, քան Մեգա Միջոցառումները): Մասնավորապես պետք է դիմակ կրեք ներս մտնելու, տարածքը լքելու, պետքարանից օգտվելու կամ սնունդ կամ խմիչք գնելու համար հերթում սպասելիս: • Խստորեն խորհուրդ է տրվում, որ երեխաները դիմակ կրեն խաղահրապարակներում և բացօթյա այլ վայրերում, որտեղ նրանք հավաքվում են, եթե հնարավոր չէ կամ հարմար չէ հեռավորություն պահպանել: • Եթե ամբողջովին պատվաստված չեք, <i>խստորեն խորհուրդ է տրվում</i> դիմակ կրել բացօթյա մարդաշատ վայրերում գտնվելիս: • Եթե գտնվում եք մի վայրում, որտեղ դուք շարունակական սերտ շփման մեջ եք այլ անձանց հետ, որոնք, հնարավոր է, որ ամբողջովին պատվաստված չեն, դիտարկեք ավելի բարձր մակարդակի պաշտպանական միջոց կրելու

տարբերակը, ինչպիսիք են երկու դիմակ կրելը (կրկնակի դիմակ) կամ շնչառական սարք օգտագործելը (օրինակ՝ N95 կամ KN95): Սա հատկապես կարևոր է, եթե դուք ամբողջովին պատվաստված չեք և գտնվում եք փակ տարածքում կամ բացօթյա մարդաշատ վայրում:

Ծանոթություն: Դուք կարող եք հանել ձեր դիմակը, երբ դուք՝

- Ակտիվորեն ուտում կամ խմում եք, երբ նստած կամ կանգնած եք հատուկ վայրում, ինչպես օրինակ՝ սեղանի, բարի կամ տոմսով պատվիրված աթոռի մոտ: Սա նշանակում է, որ դուք կարող եք կարճ ժամանակով հանել ձեր դիմակը, երբ դուք ուտում կամ խմում եք, սակայն ավարտելուց հետո պետք է նորից անմիջապես դնեք այն: Դուք պետք է դիմակ կրեք նաև, երբ սպասում եք, որ ձեզ սպասարկեն, սննդի կամ խմիչքների համար սպասելու միջակայքում և երբ նստած եք ուտելի կամ խմելի ավարտելուց հետո:
- Միայնակ գտնվում եք առանձին սենյակում կամ տարածքում.
- Տնցուղ եք ընդունում կամ լողում եք.
- Ստանում եք անձնական հիգիենայի կամ խնամքի ծառայություն (օրինակ՝ դեմքի խնամք կամ սափրում), որը հնարավոր չէ կատարել առանց դիմակը հանելու:

* **Կան որոշ մարդիկ, որոնք չպետք է կրեն դիմակ**, օրինակ՝ 2 տարեկանից փոքր երեխաները, որոշակի առողջական խնդիրներ կամ հաշմանդամություն ունեցող անձինք և այն անձինք, որոնց իրենց առողջապահական ծառայություններ տրամադրողը կարգադրել է չկրել դիմակ: 2-ից 8 տարեկան երեխաները պետք է դիմակ կրեն միայն մեծահասակների հսկողության ներքո: Տե՛ս՝ [Ովքեր չպետք է դիմակ կրեն](#) և [Հատուկ նկատառումներ հաղորդակցման դժվարություններ կամ որոշակի հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար](#):

* **Աշխատավայրում** աշխատողները պետք է հետևեն պաշտպանիչ դիմակ կրելուն վերաբերող առավել խիստ պահանջներին, որոնք սահմանված են Cal/OSHA-ի կողմից և Շրջանի Հանրային Առողջության Պատասխանատուի Հրամանում: Որոշ աշխատակիցներ կարող են ազատվել դիմակ կրելուց հատուկ իրավիճակներում, երբ կիրառվում են անվտանգության պահպանման այլընտրանքային միջոցառումներ: Տե՛ս [Առողջության Պատասխանատուի Հրամանը](#) և [Լավագույն Գործողությունները Բիզնեսների համար](#) կայքէջերը՝ աշխատատեղերին ներկայացվող պահանջների վերաբերյալ մանրամասների համար:

Իմացեք ավելին դիմակների մասին այստեղ՝ ph.lacounty.gov/masks: